



TÓTH TERÉZ

Látogatás Iszkaszentgyörgyre, az Amadé-Bajzáth-Pappenheim-kastélyba

PEDAGÓGIAI JELENETEK

A szerkesztőség meghívást kapott Iszkaszentgyörgyre, a kastély megújult életének megismerésére. Elsősorban a Kempele iskolával közösen, májusban elindított projektre lettünk volna kíváncsiak, a finn-magyar közös képzési együttműködésre, de aztán a hangsúly áthelyeződött, láthattuk a Suzuki Voice, a világhírű hangképzési pedagógiai módszer bemutatkozását a helyi iskolában, egy virágzó, takaros dunántúli faluban, ahol a gyerekek köszönnek az ismeretlen látogatónak is. Láttunk egy szép kiállítást, egy pazar kastélyt, egyik része még a régi módon, átalakítgatva működik, iskolaként, másik része a közelmúltban visszanyerte régi pompáját, a harmadik része pedig megmentve már, de még üresen, gazdátlanul áll.

Arisztokratikus miliő a pannon tájban, finn és magyar gyerekekkel, tanárokkal, művészekkel és a település elöljáróival – Iszkaszentgyörgy, 2014. június.

A HELY

A Székesfehérvártól 5 kilométerre fekvő kétezer-lelkes faluról az én generációm leginkább általános iskolai földrajzórákon hallhatott, mint fontos bauxitlelőhelyről Kincsesbánya, valamint Gánt és Halimba mellett. A falu mégsem bányászfalu, a ki-

termelés inkább Kincsesbányán (Bittón) zajlott, bár a falu férfi lakosai innen is főleg a bányában dolgoztak a hatvanas évektől. Ma már bezárt a bánya. Szőlőművelés, bortermelés azonban van a dűlőkben, a föld művelése megmaradt. A jóízű artézi vizet is talán visszanyerik majd, ami a bánya megnyitásával és működtetésével apadt el – meséli a falu alpolgármestere, Ampli Ferenc. Két temploma van a falunak, református és katolikus. Jól láthatóan magasodik mindkettő a dombokon. A felújított községházát és a finn nagykövet, Pasi Tuominen által nemrégiben átadott Sárkányölő Szent György szobrot elhagyva a temető felé haladunk. A dombtetőn erdővel, francia- és angolparkkal körülvett épület látható, a falu nevezetessége, az Amadé-Bajzáth-Pappenheim-kastély.

A dunántúli jellegzetes nemesi kúriák hangulatát idézik a főépület klasszicista bejáratú oszlopai. Arisztokratikus megjelenést viszont az emeleti, keletre és nyugatra elterülő épületszárnyak adnak a Bajzáth püspök által az első, Amadé-szárnyhoz bővített épületnek. A barokk Amadé-szárny elhagyatott, nincs benne élet, fallal körülvett belső udvarába csak bekukkanthattunk. A kastélymúzeum, a finn emlékszóba és Ari Kupsus rezidenciája itt van a főépületben, ahol a kertben gyülekeznek a Pestről és Iszkáról érkezett vendégek. A franciapark rendbetételét még májusban

a Kempele Szakközépiskolából érkezett kertész, parképítő tanárok és diákok kezdtek el. Az Ari Kupsus Galéria júniustól három hónapon át a faluban működik: az iskaszentgyörgyi nyarat Kósa János Munkácsy- és Barcsay-díjas festőművész, a Magyar Képzőművészeti Egyetem festő tanszaka vezetőjének tárlatával nyitja meg Gáll Attila, a falu polgármestere és Ari Kupsus. Az ünnepség fényét egy finn gyerekkórus énekkoncertje emeli: a három és tizenkét év közötti gyerekek néhány napot Ari Kupsus vendégeként szüleikkel együtt Iskaszentgyörgyön töltenek, a kastély vendégszobáiban elszállásolva. Mervi Sipó-Maliniemi tanárnő Helsinkiből érkezett, Suzuki Voice Program mesterkurzust tart tanítványainak és a szüleiknek.

AZ ISKOLA

Reggeli érkezésünkkor Benjámint fogad minket az iskola előtt, azaz a kastély Pappenheim-szárnyánál, a szobros, díszes, feliratos neobarokk nyugati szárnyánál. Osztyáltársai a parkban, távolabb fociznak, neki ez a játék túl szenvedélyes, a tanárnővel társalgó lányok közé se kívánczik, viszont örül nekünk, vendégeknek. Udvariasan megkérdezi, kit keresünk, elszalad a kulcsért, kinyitja az ajtót, csupa jó szándék.

Sági Ágnes igazgatónő bemutatja a kastélyiskolát. A kastély termeiből, szobáiból kialakított iskolában minden igyekezet ellenére érezhető a kontraszt az épület jelenlegi és eredeti rendeltetése között: az emeleti, nagy belmagasságú osztálytermekben a táblát megvilágító lámpatest legalább 3 méterrel a tábla fölött, a falat világítja meg,

a franciapark rendbetételét még májusban a Kempele Szakközépiskolából érkezett kertész, parképítő tanárok és diákok kezdték el

Az avított mennyezeti neonlámpák olyan magasan vannak, hogy „lent”, a padok szintjén már csak félhomály van. A tornaszobai csillár sem igazán tornaórára való... Az épület jellegzetes hátsó toronnyal ékesített, két lépcsősoros, oszlopos nagy terasza mára üveggel fedett, ahonnan remek a panoráma, de közösségi teremnek azért csak alkalmilag felel meg. „Különleges a légkör mégis” – írja az

igazgatónő épp benyújtott vezetői pályázatában. „Nap mint nap egy tekintélyt parancsoló, vadregényes, romantikus, ódon épületben 'játszani' iskolát. Mégiscsak rangot ad, felejtethetetlen élmény mindazoknak, akik itt tanultak meg írni, olvasni.” Hajdani építtetője mintha az épület jövőjét sejtette volna meg, némi történelmi iróniával, a bejárat fölötti Seneca-idézettel: *Non scholae, sed vitae discimus*. (Nem az iskolának, hanem az életnek tanulunk.)

„A különleges természeti környezet méginkább emeli a látvány szépségén. Ám minden éremnek két oldala van. Amennyi értékkel gazdagítja életünket a kastély és környezete, annyi nehézséget is okoz, hogy benne egy modern, a mai kor elvárásainak és kihívásainak megfelelő, versenyképes iskolát működtessünk. Szükségünk van egy korszerű kémia szaktanteremre, a hozzá tartozó szertárral együtt, megfelelő alapterületű és belmagasságú fedett tornapályára, kültéri rögzített játékokra, akadálymentesítésre, esztétikus, új mellékhelyiségekre, hangosító berendezésre közösségi rendezvényeinkhez, és még folytathatnám a sort. Felmerül a kérdés, hogy mi lenne gazdaságosabb, és hosszabb távon fenntartható: modern iskola kialakítása a kastélyépületben, minden ezzel járó procedúra végrehaj-

tásával, vagy egy új iskola létesítése az önkormányzatunk területén, amelyről már régóta álmodozunk. Nagy örömről szól, hogy a kastélyépület hasznosítása és fejlesztése különböző módokon zajlik, s mindemellett jól megfér intézményünk is, mintegy kulturális központ alkotva régióinkban, páratlan szépségű és értékű környezetben, amelynek önmagában nevelő hatása van. Ám az is nagyszerű és példa értékű lenne az egész ország területén, sőt azon túl is, ha egy ilyen nagy múlttal és jó eredményekkel rendelkező intézmény vidéken, a megyeszékhely tözsomszédságában olyan elismerésben részesülne, hogy egy új, modern, korszerű épületben kezdetben működni. Ez a jelenlegi és régi pedagógusközösségünk, településünk, tanulóink és családjaik, a vidéki oktató-nevelő munka, az állam részéről pedig leginkább önmaga, önmagunk megbecsülését jelentené.”¹

A BEMUTATÓÓRA

Mervi Sipola-Maliniemi, a Helsinkiben a Suzuki Voice-módszerrel dolgozó zenepedagógus gyermekcsoportjával, Ari Kupsus meghívására egy néhány napos mesterkurzusra érkezett Iszkaszentgyörgyre. A zenei magániskola bepillantást engedett belső világába: bemutatóórát tartott az iszkaszentgyörgyi iskolásoknak.

A bemutatóra a Pappenheim-szárnyhoz illeszkedő volt grófi istállóban kerül sor. (Ahol valaha vörös márvány itatókból ittak

a lovak. Ma községi művelődési ház és iskolai tornaterem.)

A módszer egyik különlegessége azonnal látható. A szülők is a színpadon vannak. Ahogyan az otthoni zeneórákat sem

a folyosón vagy az előszobában ülve töltik, várva a foglalkozás végét, hanem a tanteremben, hallgatva, követve az énekórát, nem ritkán be is kapcsolódva.

Körben a szülők, a színpad közepén a gyerekek és Mervi is zokniban, játékos feladatokat, ének-

gyakorlatokat, jelmezes és kendős kis szerepjátékokat adnak elő, népdalokat énekelnek finn, angol, japán és német nyelven. A legkisebb 3 éves, a legnagyobb 12. Csoportban vannak, kórusalakulnak, de vannak szóló előadások is, kicsiknek, nagyoknak egyaránt. A nagyobb, képzetesebb gyerekek – fiúk, lányok, vegyesen – bonyolult, barokk és romantikus dalokat énekelnek. Az anyukák, apukák testközelből figyelik a gyerekeiket. Aztán a kórus szülőkkel is kiegészül, és együtt énekelnek a gyerekekkel.

Az a meglepő és újszerű az egészben, a hangzás minősége mellett, hogy a zene valahogy másféle természetű elemként jelenik meg előttünk, mint megszoktuk, akár nekünk énekelnek, az énekórán vagy a koncertteremben, akár mi énekelünk, még ha tábortűz mellett is.² Noha ez itt nem kukoricahántás, vagy fonó, de mégis, a dal, az énekhang jelenléte olyasféle szervességgel tartozik a mozgáshoz, a testhez, a játékhoz, a beszélgetéshez, a kapcsolatokhoz, a történetekhez, hogy ez valamiféle – bár jól

¹ PÁLYÁZAT 2014. Iszkaszentgyörgyi Általános Iskola Intézményvezető (magasabb vezető) beosztás ellátására, Pályázó: Sági Ágnes.

² Ez a bekezdés Takács Géza betoldása.



Középpütt a legkisebb. Aki a bemutató során többnyire nagyon fegyelmetten követte a nagyokat, de szabad volt kivonulnia és szabad volt főszerelőként forgolódnia.

megkomponált és instruált, vagyis hallatlanul tudatos, de mégis szinte spontán hatású – visszatérés a dal és a daloló valahai „természetadta” egységéhez, összetartozásához.

Könnyű ezt az olvasónak is maga elé képzelnie; a kislány, a hároméves, együtt mozdul a többiekkel, a nagyokkal, nagy odaadással játszik, alighanem észre sem véve bennünket, hogy most a terem egyik oldala hiányzik, s mi ott bámészkodunk, hanem egyszer csak kiszalad a játékból, odabújik az édesanyjához, kap egy ölelést, néhány szót, és újra a többiek között van. Egy másik pillanatban meg az anyával együtt kapcsolódik be az éneklésbe, aztán amikor kicsit elpilledt, kevereg még, majd megpihen az anyaölnben. És ez a kislány mindenki húgocskája, érzi, és mi is érezzük, hogy ő még szabadon lebeg a mozgás, az ének és az együttlét különös áramlatain. Miközben – és ez persze lényegében ugyanaz, de mennyire nehéz ugyanannak

lennie – a többiekben már reflektált az élmény, odaadással dolgoznak érte újra, hogy ismét részük legyen benne, hogy felébredjen bennük az angyal.³

Féltettük ezt az angyalt, hogy viselik majd egy nyári délelőtt ezt az énekórát az éppen órákat „ellógó”, amúgy pedig alighanem leginkább leckeénekléshez szokott diákok. Felesleges volt aggódnunk, a kezdeti furcsálkodásokat felváltotta a bűvészeknek járó figyelem, hogy itt most valami olyat láttak, ami mögött nyilvánvalóan titkok vannak, hiszen különben nem volna lehetséges.

A bemutató végén a finn gyerekek magyar dallal köszöntötték vendéglátóikat, a magyar diákközönség pedig finn dallal a vendégeket. A finn szülők matricákat és édeséget hoztak az iszkaszentgyörgyi gyerekeknek, a finn gyerekeket és szülőket pedig kétvödörnyi frissen szedett meggy és cseresznye fogadta az előtérben, a falubeliek hozták.

³ Természetesen ez az angyal itt költői túlzás, de azért, ha az olvasó látta volna ezt a kislányt az esti fellépőruhájában, akkor könnyebben elfogadná, miért nem fogalmaztunk visszafogottabban.

BESZÉLGETÉS MERVI SIPOLA-MALINIEMIVEL

A finn gyerekeket az apukák elvitték ebédelni a faluba. A kastélypark teraszán ülünk le Mervivel és az édesanyákkal, a hársfák árnyékában.

A Suzuki Voice-programot Dr. Päivi Kukkamäki zenepedagógus dolgozta ki Finnországban, a hegedűtanítási programként ismert japán Suzuki-módszert alkalmazva az énekhang-képzésben. A kisgyermekkorban, sőt akár a születés előtt, illetve csecsemőkorban elkezdődő zenehallgatással indított képességekre magániskolákban (stúdiókban) van lehetőség. A családok a gyermekek zenei fejlődését együtt élik meg a Suzuki Voice-tanárral, aki a fokozatosság és a gyerek egyéni fejlődési ritmusát figyelembe véve képezi a tanítvány énekhangját. Erről a szoros együttlétről, a módszer elveiről, gyakorlati példákról beszélgettünk Mervi Sipola-Maliniemivel és tanodája diákjainak szüleivel. A szülők között pedagógusok is voltak: könnyű volt tehát az énekprogramon túli pedagógiai kérdésekről is beszélgetnünk.⁴

– *Hogyan lett Suzuki-tanár?*

M. S. M.: – A zeneakadémiai tanulmányok befejezését követően további 6 évig képeztem magam, hogy a Suzuki Voice-programot teljes egészében befejezzem. Így lehettem Suzuki Voice-tanár. A képzés alatt is már saját tanítványaink vannak: az

ő csecsemő- és gyermekkori fejlődésük követésével alakítjuk, fejlesztjük a tanítási módszerünket. A Suzuki Voice-vizsga első szintjének teljesítése után vállalhatjuk az első tanítványokat, akik még szintén csak az első szintet teljesíthetik. Természetesen nekem előbbre kell tartanom a módszertanban, mint a diákjaim képességi szintje.

– *Mit lehet és kell a gyerekektől tanulni?*

M. S. M.: – Meg kell figyelnem, hogyan, mit csinálnak, mi történik az énekhangjukkal, mennyi időbe telik, míg rám figyelnek, és azt teszik, amit én kérek tőlük, és nem a szülők. Az igazsághoz hozzátartozik,

hogy kezdetben a saját gyerekeim voltak a tanítványaim, az egyik négyhónapos, a másik két éves volt, amikor kezdtük a Suzuki Voice-módszert. Most már 10 év tapasztalata van a hátam mögött.

Soha nem kérdezem, hogy a szülőknek van-e zenei képzettsége, háttere. A legelső kérdésem a családokhoz, hogy tudnak-e időt szánni rá.

– *Kik jelentkeznek az Ön iskolájába, mik a feltételek?*

M. S. M.: – Soha nem kérdezem, hogy a szülőknek van-e zenei képzettsége, háttere. A legelső kérdésem a családokhoz, hogy tudnak-e időt szánni rá. Csecsemőkorban a babák és az anyák kapcsolata megbont-hatatlan. Ekkor én csak tanácsot adhatok, de köztem és a kisbaba között még nem alakulhat ki igazi, önálló viszony. Amikor a gyerek már nagyobb lesz, a szülőtől kissé elszakad, köztem és a gyerek között ezzel egyidőben erősödik a kötelék. De a szülők

⁴ A beszélgetésben részt vevő szülők: Virpi Sipola, Maritta Lamponen, Tuuja Papunen, Päivi Regina-Tyrsky. A szerkesztőséget Tóth Teréz és Takács Géza képviselte. A beszélgetés angol nyelven zajlott. A szöveget fordította és szerkesztette: Tóth Teréz.

mindig részt vesznek az órán, látják, mi történik. Saját stúdióm van, egy nagy szoba, Helsinkiben, a házunk emeletén rendeztük be. Mivel mi már a legkisebekkel is foglalkozunk, a babákkal, egyenként, eleinte csak 10–15 percet töltünk együtt. Az órarendet én állítom össze.

Szülő: – Mervi születésük óta ismeri a két lányomat. A kapcsolatunk nagyon közvetlen.

M. S. M.: – Együtt nőttünk föl!

Szülő: – Mi, szülők az órákról jegyzetet készítünk. Én hangfelvételt is készítünk minden egyes óráról, otthon meghallgatjuk, és a gyermekem az alapján végzi el a feladatokat.

Szülő: – Mervi folyamatosan bátorítja a rá bízott gyerekeket, ez örömet okoz nekik, és nagyon szeretnek énekelni!

Bátorítja, de nem hajtja őket. A feladatok mindig egy kicsit nehezebbek, amin dolgozni kell, otthon is gyakorolni, de tőle megkapják a szükséges támogatást, s így a négyéves is már szólót mer énekelni a színpadon, vagy a többiekkel a kórusban. A vizsgaelőadásuk koncert formájában a barátok, szülők, családtagok előtt zajlik, a szint követelményeinek teljesítése is arra ösztönzi őket, hogy folytassák.

Szülő: – A Suzuki Voice-módszer szerint a gyerek akkor adhat koncertet, amikor saját fejlődési ritmusa szerint eljut oda. Mervi jelzi, ha a gyerek készen áll a vizsgaelőadására. Ez nagy különbség más zeneiskolai képzésekhez képest. A koncertet követően lép a következő szintre.

M. S. M.: – Ha a gyereket túlzottan erőltetik, hogy énekeljen, vagy stresszes helyzetbe hozza akár a szülő, akár a tanár, a hangszere, azaz a hangja nem fog megszólalni. Ily módon, ahogyan a mi gyerekeink hangja szól, biztosan nem.

Szülő: – Természetesen gyakorolni is kell, mint minden más hangszernél. De a hangodat mindenhova magaddal viszed, bárhol gyakorolhatsz rajta. Amikor utazunk valahova, az autóban szól a Suzuki Voice CD, és a fiaim együtt éneklük a lemezen lévő dalt. Mindennapos gyakorlást jelent, de nem feltétlenül formalizált módon, órákon át, ha rövid ideig is, de rendszeresen.

Szülő: – Esténként elalvás előtt lejátszom a lányomnak a cd-t, és azt hallgatva alszik el.

– *Mi a végső cél, a teljes személyiség fejlesztése, vagy zenészképzés?*

biztatni, bátorítani kell a gyerekeket, hogy merjenek a saját hangjukon énekelni, hogy elhiggyék, ez fog menni legjobban

Szülő: Szerintem a legfontosabb, hogy a gyerekek felszabadultan énekelnek a barátaikkal. Tudnak és szeretnek énekelni. Nem csak a koncertre való képzés a cél.

M. S. M.: – A kettő együtt fontos. Megtanulnak koncentrálni, emlékezetüket fejleszteni egészen kora gyermekkortól. Később, ha hangszert választanak, könnyebb dolguk lesz, mert tudják, hogyan kell zenét tanulni. A hangképzés a hallás, utánzás, ismétlés hármására épül. Hosszú idő telik el addig, amikor már képesek énekelni. Megtanulják, hogyan kell fellépni, színpadon szerepelni. Az alkotni tudás, a képzelet a legfontosabb. Tanulunk gyerekeoperákat, darabokat, ezek szerepeiben a gyerekek jellemekben lépnek föl. Az órákon folyton

játszunk, ez természetes is, különösen a kisebbeknél.

Mindenkinek megvan a maga egyéni hangja. Biztatni, bátorítani kell a gyerekeket, hogy merjenek a saját hangjukon énekelni, hogy elhiggyék, ez fog menni a legjobban. Saját utat kell választaniuk. Nem kell sietniük. Mindenki a saját ritmusában fejlődhet. Ugyanakkor, ha együtt énekelnek, képesek egymásra figyelni, egymáshoz alkalmazkodni. Ezt is megtanulják. Ugyanez az elv

érvényesül az operakórusok esetében is, amikor együtt énekelünk, szóló hangok al-kotta kórusként szólalunk meg. Nem úgy, ahogyan egy hagyományos gyerekkórus.

sem én, sem a szülők
nem erőltetjük rájuk,
hogy csak a klasszikus
vagy a népzenet
szeressék

Szülő: – A fiam 4 éves koráig, mielőtt az első koncertjét adta, még nagyon szegénylős volt. De a koncerttől felbátorodott, magabiztosabb lett. Reggel felkelt, és azt mondta szó szerint: „Na, most már ez vagyok!” Maga mögött hagyta a szegénylős-ségét!

M. S. M.: – Idegen nyelvi készségük is fejlődik, hiszen különböző nyelveken énekelünk. Német, olasz, japán, spanyol, francia, angol nyelvű műveket tanulunk.

Szülő: – Amikor utazunk, és külföldön együtt vagyunk más Suzuki Voice-énekesekkel, ugyanazokkal a dalokkal találkozunk, együtt éneklük a japán, a spanyol énekesekkel a japán és a spanyol dalokat. Persze a japánok és a spanyolok is megtanulnak finn dalokat finnül.

Szülő: – A gyerek azt is megtanulja, hogy ő attól különleges, amilyen. Tehetséges, hisz minden gyereknek van tehetsége az éneklésre. A szülők a tanárral összefogva segítenek neki megtalálni ezt a benne meglévő kincset.

Fokozatosan megismeri a saját hangját.

A gyakorlás útján fedezi fel azt, ami belülről jön, belőle fakad. Amikor kórusban együtt énekelnek, a tanár segítségével a közös hangszínt, tónust kell megtalálniuk, ezáltal nemcsak a saját, hanem a társak hangjára is megtanulnak figyelni.

M. S. M.: – A mi repertoárunk klasszikus. Egyszerű gyerekdalokkal és népdalokkal kezdünk. Később kerül sor Bach-, Beethoven- és Haydn-művekre. Majd elkezdhetik hallgatni a Pergolesi-, Scarlatt- és Durante-dalokat, még magasabb szinten pedig operáriákat tanulnak. A hangjuk nem teljesen úgy szólal

meg, mint az operaénekeseké, hiszen még nagyon fiatalok, de ennek lehetősége bennük van. Akik ide járnak, kedvtelésből teszik, a célunk nem az, hogy operaénekeseket képezzünk. De ha valaki ezt a karriert választja, nagyon könnyű neki a továbblépés. Páivi Kukkamäki egyik tanítványa most Bécsben Irina Gavrilović keze alatt folytatja tanulmányait, egy másik Svédországban tanul.

– *Milyen a viszonyuk a populáris zenével?*

M. S. M.: – A gyerekek számára természetes a zenék kavalkádja. Tudják, hogy ha eljönnek a Suzuki Voice-foglalkozásra, milyen zenével találkozhatnak. Manapság az iskolában nagyon kevés népdalt tanulnak a gyerekek, és kevés az ének-zenei órák száma is.

Épp ezért a gyerekek számára jó, hogy a Suzuki Voice-órákon találkozhatnak ezekkel a dalokkal. Aztán otthon az mp3-as lejátszókon divatos, mai zenét hallgatnak, azt, amit a többi gyerek is. Nincs ezzel semmi baj! *Sem én, sem a szülők nem erőltetjük rájuk, hogy csak a klasszikus vagy a népzenet szeressék.*



Egymásra figyelve. Önmagukra figyelve.

Szülő: – A gyerekek tudják, hogy az iskolában másként énekelnek, mint a Suzuki Voice-órákon.

M. S. M.: – Egyik tanítványom, akinek musical-dalokat tanítottam, otthon be akarta mutatni, s megkérdezte anyukáját, hogy Mervi módszerével vagy az iskolában tanultak szerint énekeljen? Meg tudják különböztetni a módszereket, és meg is teszik többféleképpen.

– *Mi a módszer sikerének a titka?*

M. S. M.: – A Suzuki-módszer népszerűségének Finnországban nem az az elsődleges oka, hogy a kidolgozója finn zenepedagó-

gus. Fontosabb, hogy ez nem egy irányító, hanem egy bátorító, ösztönző tanulási folyamat. Sajnos, az ének-zenei oktatásban gyakran hallhatják a tanulók, hogy neked nincs hallásod, nincs jó hangod, te nem vagy tehetséges.

A Kodály-módszer talán túlságosan is erősen gyökerezik a magyar zenei oktatásban. Úgy tűnik, hogy ez akadályozza más módszerek belépését is a zenei képzési repertoárba

Szülő: – A Suzuki-módszer, ami a Suzuki Voice alapjául szolgál, japán eredetű. Nálunk Finnországban számos pedagógiai módszer közül lehet választani.

Kodály-módszerrel is tanítanak, s például a hegedűképzésben jól ismert Szilvay Géza programja,⁵ aki régóta Finnországban él. Úgy tűnik, mi meglehetősen nyitottak vagyunk.

⁵ „Dr. Szilvay Géza hegedűművész és Szilvay Csaba csellóművész 1971-ben Finnországban óvodás és alsó tagozatos kisdíákok tanítását vállalták. A Kodályi gondolatokat hangszeres oktatásra áttulterve páratlan, és világszerte ismert módszert dolgoztak ki („Colour Strings”) Színes Húrok néven.” (Balázs Mária: A zeneoktatás szerepe kisgyermek, és kiskisülés korban – „Colour Strings”, Színes Húrok Magyarországon – Letöltés: http://www.parlando.hu/2014/2014-1/2014-1-35-Balazs.htm#_ftn4)

Ari Kupsus: – Magyarországon a magyarok büszkéek a Kodály-módszerre, méltán, hiszen ismert, elterjedt az egész világon. Ennek akkora ereje van, hogy más módszerek mellett a Suzuki-módszer sem találhat könnyen utat. A magyarok jobban ragaszkodnak a hagyományokhoz, mint a finnek. A finnek modernebb felfogásúak, nyitottabbak és kíváncsiak az újdonságokra! Mi szívesen fogadunk újdonságokat külföldről is.

A Kodály-módszer talán túlságosan is erősen gyökerezik a magyar zenei oktatásban. Úgy tűnik, hogy ez akadályozza más módszerek belépését is a zenei képzési repertoárba.

Szülő: – A finn közoktatásban, azon belül a zenei oktatásban is a tanár meglehetősen szabad a tekintetben, hogy mit és hogyan tanítson. Én például használom, és kedvelem a Kodály-módszert, mert jól működik az osztályban. A tanárok vegyíthetik a módszereket, és úgy alakíthatják, kombinálhatják, hogy az a legjobb legyen a gyerekeknek.

Szülő: – Ugyanez az elv, a módszerek szabad megválasztása érvényesül más tantárgyak tanításában is. A Montessori- és a Freinet-pedagógiának manapság nagyon sok követője van, a matematikában jól ismert a Varga–Neményi módszer. Finnországban népszerűek a Varga–Neményi kurzusok, sokan érdeklődnek irántuk.⁶

– *Milyen a jó hírű finn iskola finn szülői szemmel?*

Szülő: – Azt hiszem, hogy a mi iskolánk valóban nagyszerű. De az olyan gyerekeknek, akik gyakorlati úton, cselekvés által tudnak legjobban tanulni, akik kreatívabban, szeretnek legóból építeni, az iskola nem a legjobb hely.

A tanár mondja meg, mit és hogyan csinálj. Azok a fiúk vannak különösen nehéz helyzetben, akik mozgékonyabbak, hangosabbak és készíteni, alkotni szeretnek dolgokat, bütykölni valamit, nem csöndben ülni a tanteremben 45 percen át. Nekik a finn iskola sem ideális hely.

Szülő: – Nem vagyok pedagógus,

de korábban volt egy árvákból álló csoportom. A fiúkat nem lehetett leültetni egy asztal köré. Folyton mozgásban lettek volna. Focizni, sétálni, görkorcsolyázni mentünk velük. Közben aztán már lehetett beszélgetni velük sok minderről.

Szülő: – Nálunk volt egy zenei projekt az iskolában: a gyerekeknek kantelet kellett készíteniük. Volt néhány problémás fiú a negyedikesek, ötödikesek között. A projektet vezető tanárok kihozták a fiúkat a számukra nem túl izgalmas matematikaóráról, elvitték őket a műhelyekbe kantelet, gitárt készíteni, zongorát javítani. A fiúk nagy örömmel mentek ezekre a foglalkozásokra.

Szülő: – Kis csoportokban foglalkoztunk a gyerekekkel, vezetési gyakorlatot tartottunk. A 4-5 fős csoportoknak volt egy vezetője. Én coach-ként vettem részt a folyamatban.

⁶ Varga Tamás (1919–1987) és tanítványa, C. Neményi Eszter nevével társaság is működik Finnországban, a matematikatanítás módszerének közvetítésére, megújítására, a Varga–Neményi módszer szellemi hagyományának ápolására. Letöltés: <http://www.varganemenyi.fi/includes/index.php>

A feladat az volt, hogy derítsék ki, milyen fák vannak a parkban, ahol voltunk. Elkezdték gondolkodni a tennivalókon, terveket szőttek, megvitatták őket. Különböző megoldások születtek, fontos tapasztalatokat szereztek önmagukról, egymásról, a világról. Ez jó módszer arra, hogy azok a fiúk, akik egyébként okosak, de nem tudnak, vagy nem akarnak tankönyvekre koncentrálni, így rávehetőek, hogy a cselekvés során tanuljanak. Nem én irányítottam őket. Matematikában is alkalmazzuk a módszert.

M. S. M.: – A gyerekek megváltoztak, miközben természetesen egymáshoz képest is különbözőek. Nagyon sok aktív apuka is van a társaságban, sőt egész családok. Különösen a fiúknál fontos, hogy az apák is ott legyenek a koncerten, lássák őket, ismerjék el a teljesítményüket. Az újabb generációknál a nagyszülők is bekapcsolódnak, ők hozzák a gyerekeket, gyakorolnak velük, vagy elmondják otthon a szülőknek, mit kell gyakorolni. A szülők rám bízzák a gyerekeiket, azt várják, hogy a lehető legjobbat kapják tőlem. Ez hatalmas felelősség: nevelni őket, befolyással lenni az életükre. De a szülők segítenek, nem csak a gyerekekkel, velem is törődnek. Engem is támogatnak.

AZ ESTI KONCERT

A finn énekiskola este koncertet adott, eredeti tervek szerint a délelőtti bemutató hely-

színén, de a kulcsot valaki elvitte, így végül az a szalon lett a helyszín, ahol a nyári koncerteket is rendezik. Ám a kis társulat mint ha eleve erre készült volna, az empire stílusban bútorozott, freskókkal díszített tágas teremre, mindannyian finom, elegáns, felnőttes fellépőruhákba öltöztek. Olyan felnőttruhákba, melyeket a gyerekek képzelnek el, vagyis egy kedves, megható (szín)árnyalattal túlzásba is esve. (A hároméves kislány persze tündöklő fehér, csipkés ruhába öltözött, egyszerre tündérnek, angyalnak, kiskirálynak.) Az látszott, hogy ez a beöltözés éppoly öröme van, mint amilyen odaadással énekeltek, zenéltek a műsorban. Egyúttal mégis fesztelenül, felszabadultan, miközben Mervire, egymásra, s persze a szüleikre is nagyon figyeltek.

Olyasféle zenét hallottunk, ami csak nagyszerű kórusaink köreiből ismerős (bár ott az egyéni előadás természetesen háttérbe szorul), hogy az ének nem egy felsőbb világ exkluzív tudománya, még az opera sem, hanem énekelhető, és szépen hangzó, gyermektorokkal is, a gyermeki szív ritmusának minden hevességével.

A közönség a településről való. Bizonyára nekik kell majd támogatniuk az igazgatónőt, aki meg van győzve, s azon töri a fejét, mit vehetne át az iskola ebből a finn programból. Ha nem is lesz mód a közvetlen átvételre, vagy nincs is rá szükség, a felszabadultság, az együttműködés, az alkotó gyermekek boldogságának élménye akkor is segítségére lesz a tanév mindennapjaiban.⁷

⁷ Az Iszkaszentgyörgyi Általános Iskola igazgatója 2014 szeptemberében *Kisné Szonn Ibolya*.